



Dingsdag

den 24 September.

FRANKFORT, den 20^{sten} September.

Volgens berichten uit Praag, van den 15^{den} dezer, was Z. M. de Keizer van Rusland den 10^{den} September om 1½ uur te Görlitz aangekomen en van daar dadelijk naar Munchengrätz vertrokken. Deze reis van 10 mijlen heeft de Keizer op den in dit jaar voltooide fraaie bergweg in zes uren afgelegd. 's Avonds om 8 uur is hoogstdezelve op het kasteel van Munchengrätz aangekomen. Z. M. de Keizer van Oostenrijk was den Russischen monarch in de rigting van Liebenau te ontmoet gegaan en de beide souvereinen reden te zamen Munchengrätz binnen in een rijtuig, met zes paarden bespannen; van den Keizer van Oostenrijk. Honderd en een kanonschoten en een sterk bezet korps militaire muzikanten verkondigden de aankomst van Hunne Majesteiten. Hare Majesteit benevens de groothertog en de groothertogin van Saksen-Weimars ontvingen de beide Keizers aan den trap. Dit doorluchtige gezelschap is sedert door de aankomst van Zijne Koninklijke Hoogheid den Kroonprins van Pruisen, in den nacht van den 11^{den} op den 12^{den} dezer, vereenigd geworden. De hooge personaadjen bewonen het kasteel van den graaf van Waldstein, en sten dagelijks te zamen met een aantal ter tafel genoodigde gasten. Des avonds is er gewoonlijk bijeenkomst bij Hare Majesteit de Keizerin. In den schouwburg van het kasteel heeft den 14^{den} het gezelschap tooneelspelers, dat van Praag ontboden is, eene voorstelling gegeven. Zondag zal er eene opera en Dingsdag weder een blijspel plaats hebben. De tegenwoordigheid der monarchen heeft natuurlijk ten gevolge het bijzijn van een talrijken hofstoet en vele aanzienlijke staatslieden en ambtenaren. Van de Oostenrijksche zijde bevinden zich in het gevolg van Hunne Majesteiten onder anderen: de huis- hof- en staatskanselier prins van Metternich benevens zijne gemalin, de Oostenrijksche gezant aan het Russische hof, de graaf van Ficquelmont, de Keizerlijke gezant, baron Binder van Kriegelstein. En in het gevolg van Z. M. den Keizer van Rusland: de Prins Wolborski, de adjudanten-generaal graaf Benkendorf, de graaf Orloff, de generaal van Adelberg, de kolonel Prins Suwaroff, de Prins Menschikoff, de Keizerlijke lijfarts, docter Arendt enz. Van de Russische diplomatie bevinden zich te Munchengrätz: de vice-kanselier graaf Neesselrode, met den staatsraad baron van Saken, den staatsraad baron Brunnow, den graaf Chreptawicz en den gezantschapsraad graaf Medem, verder de Russische gezant aan het Oostenrijksche hof, de heer Bailly van Tallitcheff. De Pruisische zaakgelastigde te Weenen, de baron van Brockhausen, bevindt zich mede te Munchengrätz.

— Uit Mannheim wordt den 18^{den} September het volgende geschreven, « De gewezen opvoeder van den hertog van Bordeaux, de heer Tharin: aartsbisschop van Straatsburg, houdt zich tegenwoordig te Mannheim op en is bezig met eene geschiedenis der in Frankrijk bestaan hebbende geestelijke en wereldlijke orden. Daar men hem voor eenen jezuit houdt, is hem de toegang tot het museum geweigerd.

— Uit Weenen wordt den 12^{den} September het volgende geschreven: « De hertogin van Berrij is thans op reis naar Praag en zal misschien van daar of morgen aldaar aankomen. De heer de Montbel was haar te ontmoet gezonden, om, namens Karel X, aan haar bedenkingen over haar voornemen voor te dragen, en haar tot de terugreis naar Napels te bewegen. De hertogin schijnt echter goedgevonden te hebben, om hare reis voort te zetten, ten einde in eigen persoon met haar gezin te spreken. — [De heer de Chateaubriand is den 9^{den} dezer te Venetie aangekomen.

— Ter eere van Wirth, Sedlmayr en anderen, die onlangs te Landau zijn vrijgesproken, hebben dezer dagen eenige hunner aanhangers te Mannheim in eenen openbaren tuin eenen zwart-rood-gouden lichtbol laten opgaan.

— Een dagblad van Augsburg meldt het volgende uit Triest van den 22^{sten} Augustus: « Heden is alhier uit Griekenland aangekomen de beroemde Noorweegsche hardlooper Mensen Ernst, die den weg van Munchen naar Napoli di Romania binnen eenen tijd van 24 dagen te lande heeft afgelegd, door Kroatie, Dalmatie en Turkije, naar naauwkeurige berekening een afstand van 956 uren. Hij was ook onderwgs te Scutari, Durazzo en Janina, omdat men hem voor eenen spion hield, verscheidene dagen in hechtenis. In het gebergte van Montenegro werd hij door roovers aangehouden. Nadat zij verscheidene malen op hem geschoten hadden, zonder hem echter te treffen, hadden zij hem van zijne gansche bezitting, zelfs van een kompas beroofd; maar had hij gelukkig

de aan hem toevertrouwde koninklijke en particuliere brieven kunnen redden. Ernst heeft onderweg 69 rivieren overgezwommen, en is verscheidene honderd uren door ontzaggelijke gebergten zonder gebaande wegen geloopt. Het laatst werd hij in hechtenis genomen 4 uren van de Grieksche grenzen, bij Arta, waar men hem 30 uren, tot Janina, onder bedekking terugbragt. Nadat hij de papieren van Z. M. den Koning vertoond had, werd hij binnen 6 dagen ontslagen en met eene Turkische pas voorzien. Thans wordt Ernst 28 dagen in de quarantaine opgehouden; daarna zal hij onverwijld de reis naar Munchen voortzetten.

— Ter wederlegging van hetgeen door sommige leden van het Engelsche Parlement voorgedragen is nopens den geringen uitvoer, welke thans uit Engeland naar Pruisen zou plaats hebben, wordt bij de Pruisische Staats-Courant een betoog gevonden, dat deze uitvoer in 1830 bedragen heeft 111,811,312 Rijksd., en in 1831 de som van 103,185,929 Rijksd.

— Uit Berlijn wordt gemeld, dat Z. M. de Koning van Pruisen het voorstel van den wetgevenden raad van het prinsdom Neuenburg, om zich van het Zwitsersche bondgenootschap af te scheiden, heeft van de hand gewezen.

— Brieven uit Konstantinopel begrooten het getal troepen, dat de Porte nog op de been heeft, op niet minder dan 180,000 man. De Sultan heeft voorts plan, om zijne geweerfabriek, waarin, zegt men, tot hertoe jaarlijks 30 of 40 duizend geweren gemaakt werden, nog uit te breiden. Men leidt hieruit af, dat hij misschien denkt, den pacha van Egypte t'eeniger weder klein te maken.

— Gedurende de afwezigheid van den hertog van Lucca, die eene reis door Duitschland heeft gedaan, hadden de ministers daar te lande een besluit genomen, ter oprigting van een inquisitie-geregt, naar de wijze van het oude Venetiaansche, zoodat men binnen 24 uren, al degenen, die van liberale beginselen verdacht werden gehouden, zonder verhoor van getuigen of verdediging, kon veroordeelen. Om de vonnissen te kunnen doen uitvoeren, had men reeds 3 scherpregters van Rome laten ontbieden. Zoodra de hertog terug was, had men geene gewigtigere bemoeijingen, dan om hem te bewegen, dit besluit te bekrachtigen; terwijl men hem zelfs aanried om Italie weder te verlaten, daar er eene samenzwering tegen hem bestond. Maar hij volgde anderen raad en verliet eene stad, waarvan de inquisitie niet kon worden toegepast, die om vervolgingen te ontgaan zich vrijwillig in ballingschap hadden begeven, gernst naar hun vaderland kunnen wederkeeren. Deze gebeurtenis heeft te Lucca algemeen groote vreemde verwekt en de hertog wordt er hoog geprezen.

— De tweede kamer van Baden had bij de beraadslaging eener wet over den afkoop van tienden, de bijdrage, daartoe uit 's lands kas te verleen, hooger bepaald, dan de bedoeling der regering was. Op de bedenkingen, hiertegen van wege de regering ingebragt, is zij echter hierop teruggekomen en heeft nader het bedrag bepaald tot de som, welke door de regering was voorgesteld.

— De eerste kamer van Wurtemberg heeft verklaard niet te kunnen treden in het besluit der 2^{de} kamer, waarbij de traktementen der ministers worden verminderd. De laatste heeft de zaak nader aan de commissie van financiën verzonden.

BERLYN, den 19^{den} September.

Z. K. H. de Kroonprins is uit Silezie alhier teruggekeerd.

De Russische gezant bij het Pruisische hof, de heer van Bibertz pierre, is van Dresden alhier teruggekomen.

Men verzekert, dat de Keizer van Rusland niet te Berlijn zal komen; maar na afloop der bijeenkomsten met den Keizer van Oostenrijk, dadelijk naar Petersburg zal wederkeeren.

ZWITSERLAND.

Neuenburg. Den 8^{sten} September zijn te Lachaux-de-fonds eenige ongeregelde heden voorgevallen, ten gevolge der baldadigheid van eenige jonge lieden. Het was 's avonds tusschen 10 en 11 uur, op het uur als men uit de herberg gaat. Ongeveer 200 of 300 personen verzamelden zich en de gendarmerie was niet voldoende, om dezelve uit een te drijven, weshalve twintig man van de burgerwacht moesten ontboden worden, welken het gelukte, de rust te herstellen. Een jongeling werd licht gekwetst. — Om 11 uur werd de wandorde door eenen zekeren Mantandon uit St. Imerthal vernieuwd. Hij kwam te Lachaux-de-fonds met een bondgenootschappelijk vaandel, hetwelk hij daar wilde oprigten, om beweging te veroorzaken; dan hij vond weinig aanhang en werd in hech-

lenis genomen. Den ganschen nacht waren er patroeljes op de heen, omdat men dacht, dat deze opschudding met bewegingen te Inerthal in verband stond.

Zurich 14 September. De groote raad van het kanton Tessin heeft de uitgebrachte stem van zijnen afgevaardigde, tot eene militaire bezetting van Neuenburg, (welke thans vervallen is) afgekeurd, en verlangd, dat deze stem zou ingetrokken worden. Door deze stem was intusschen de uitslag tegen Neuenburg gegeven. De landdag heeft hiervan in de notulen aanteekening doen maken, maar tevens verklaard, dat de stem niet terug genomen kan worden, uit hoofde dezelve onvoorwaardelijk uitgebragt werd, en dus het besluit omtrent Neuenburg blijft van volle kracht.

Bazel 17 September. De kosten der militaire bezetting van het kanton Bazel, die op de stad zouden verhaald worden, bedragen, volgens eene daarvan gemaakte berekening, 722,509 franken.

MUNSTER, den 17den September.

Eergisteren heeft in onze Domkerk eene groote godsdiens-plegtigheid plaats gehad, de wijding namelijk van den Hoog-Eerwaarden Heer *Corneilus Lodewijk*, bisschop van Orléans, in partibus, wij-Bisschop van Holland, *baron van Wijkersdoo van Schellings*. Zijn Hoog-Eerwaardigheid, die vroeger niet, heeft bijzonder gewenscht deze wijding alhier volvoerd te zien, zoo uit oude toegelegenheid voor onze stad, alwaar Z. H. Eerw. den grondslag van zijne geleerde studiën heeft gelegd, als uit persoonlijke hoogachting jegens onzen geëerbiedigden Bisschop, die wel de meeste der in Holland wonende Roomsche-Katholieke Priesters gewijdt heeft.

LONDEN, den 20sten September.

Men heeft thans berichten uit Lissabon, tot en met den 7den dezer. Volgens dezelve heeft er nog geen hoofdtreffen plaats gehad, maar is echter een aanval der troepen van don *Miguel*, of eene verkenning van hunne zijde, zoo als zij het noemen, afgeslagen. De berichten komen hierop neder: Den 5den, des morgens om vijf uur braken ongeveer 6000 man (volgens de Pedroisten 10,000 man) uit de legerplaats van de Miguelistische armee op. Er volgde een gevecht, hetwelk door de tirailleurs van beide zijden werd volgehouden van San Sebastian tot aan de Waterleiding, het noordelijke uiterste punt van de beide linien. De Miguelisten trokken terug en verloren twee kanonnen en een houwtiser. Het vuur duurde voort tot het vallen van den nacht, waarnaer de armee hare vorige positie hernam. Den 6den is er niets bijzonders voorgevallen, behalve dat van beide zijden nieuwe batterijen werden opgericht. Het verlies aan manschap op den 5den wordt verschillend opgegeven. Dat van de Miguelisten wordt op zes of zeven honderd, dat van de Pedroisten op drie of vier honderd man begroot. Verscheidene officieren van rang werden gekwetst. Don Pedro was zo na bij het gevecht. Zet twee ontsnappers door een kogel doodelijk getroffen werd. Den 7den toog van Terceira werd een paard onder het lijf doodgeschoten. De overste van den staf, de heer *Tomas Mascarenhas*, en de graaf van *Alba* werden gevaarlijk gewond. De generaal *Valdes* werd in den schouder getroffen en stierf onder het afzetten van den arm. Velen beweren, dat de zoon van den maarschalk *Bourmont* gesneuveld is. Anderen zeggen dat het de jonge *Rochejaquelin* is. — Van de Miguelistische zijde wordt verzekerd, dat don Miguel in het bezit is van het paleis van Ajuda. Van dezelfde zijde wordt beweerd, dat de Waterleiding voor Lissabon afgesneden is, en de ingezetenen nu van de andere zijde der rivier hun water moeten halen, hetwelk hun mede binnen kort zou kunnen belet worden.

— Sir *John Campbell*, die aan boord van een Engelsch schip was gegaan, om uit Portugal naar Engeland terug te keeren, is op last der gezaghebbers van don Pedro, in hechtenis genomen en als krijgsgevangene naar Lissabon teruggebragt. In die hoofdstad zijn dezer dagen onderscheidene personen in hechtenis genomen.

— Prins *Talleyrand* is niet naar Frankrijk vertrokken, maar heeft gisteren nog eene bijeenkomst met lord *Palmerston* gehad. Men zegt nu, dat de prins eerst in November zal vertrekken.

's GRAVENHAGE den 20sten September.

Men verzekert thans, dat de komst van den heer *Verstolk* uit Londen, is ten gevolge van eene memorie, die hij uit Londen aan het gouvernement had overgezonden, met betrekking tot den staat onzer onderhandelingen aldaar; te meer daar de memorie in eenen geheel conciliatoiren geest is gesteld, en men een' spoedigen afloop onzer geschillen met België mocht te gemoet zien, indien zijne ideën door het gouvernement opgevolgd wierden. Het bestuur schijnt echter dienaangaande, even zoo min als omtrent Luxemburg, nog tot geen bepaald besluit te kunnen komen. — Het bericht van de vier vragen, die aan ons gouvernement door de conferentie zouden gedaan zijn, door de Belgische bladen het eerst medegedeeld, is onwaar; men is in eens over alle kwestien heen gesprongen, om de Luxemburgsche te behandelen, uit hoofde men hier de meeste moeijelijkheden vermoedde. Men mag hopen, dat, zoo mogelijk, een spoedig en gunstig besluit zal genomen worden, te meer

daar die zaak geheel afgezonderd is van de onze, en de conferentie vast schijnt besloten te hebben, om zich niet weder te vereenigen, alvorens die zaak haar beslag zal bekomen hebben. Hoewel het gouvernement genoegzame fondsen heeft om de zaken, met betaling der interesten van de schuld zelve, gedurende de eerste maanden van het volgende jaar, zonder nieuwe leening, gaande te houden, zoo is het echter niet te hopen, dat men daarvan gebruik zal maken, indien men geen vooruitzichten op voordeeliger schikkingen heeft.

AMSTERDAM, den 22sten September.

Beurs-berigten van den 20sten dezer.

De laatste Engelsche berigten van den 17den dezer, hebben ook heden in het begin der beurs goed op onze binnenlandsche fondsen gewerkt; er waren verkoopers voor Engelsche rekening, en ook voor Duitsche rekening zijn in het begin der beurs kleine commissien uitgevoerd, doch op het eind verfaanwde de markt eenigzins; men sprak van lagere koersen van Duitschland en zoowel Duitche als binnenlandsche fondsen bleven iets meer geoffereerd.

In onze 2½ pCt. en 5 pCt. zijn belangrijke zaken gedaan, inzonderheit veel partijen inbesten ingekocht worden, welke in andere vragers uitgegeven werden.

Zie hier de prijs-fluctuatien:

2½ pCt. 48½, ½, ½, ½, ½, ½, ½, ½, ½, ½ gebleven met veel handel; 5 pCt. 92½, 92½, 92½, ½, ½, ½, ½, ½ gebleven; restanten 1½ a 2½; kansbiljetten 21½, ½, ½, 21½, ½, 21, 20½, 21 f gebleven; Oude sijndicaat 85 ½, ½, 85, 84½, 85, 85½, a 85; nieuwe 60½, ½, ½, ½; in handelmaatschappij zijn kleine posten a 93½ en 93½ gedaan; de meeste omzetting vond intusschen in 2½ en 5 pCt. plaats.

Minder belangrijk was de omzetting in Russische fondsen. Ours a 100½ en nieuwe a 100½ goed te plaatsen. Russen van 1831 en 1833 vonden a 91½, ½, ½, ½ koopers; roebels prijs houdend 66½, ½, ½, ½; Spaansche fondsen zeer stil, hoegenaamd geene variatie en weinig daarin te doen; 5 pCt. perpetuelen 65½, ½, 66, 66½, ½, 66 gebleven; 3 pCt. 41½ a ½; in 5 pCt. zijn kleine posten a 52½ en ½ verhandeld; eertus-obligatien 15 pCt., alles in kleine posten gedaan.

Voor Duitche metallieken was in het begin der beurs vraag tot 91½ toe; echter verfaanwden dezelve door verscheidene verkoopers en bleven 91½ geoffereerd.

Alle Zuid-Amerikaansche gewild. Mexico 85½, ½, ½; Peru 13½ a ½; Colombianen 19, 19½, 19 gebleven; Grieksche obligatien hebben zich ook wederom verbeterd: 500 pond 28½ a 28; 300 pond 28½ a ½; 200 pond 29½ a ½; 100 pond 32½ a ½; coupons 5½, ½; kleine partijen Brazilianen a 67½ en ½ gedaan.

Beurs van den 21sten September.

Op de beurs van Frankfort en Weenen vond eene kleine reactie in 5 pCt. metallieken van circa 1 pCt. plaats; als oorzaak daarvan wordt opgegeven, dat er verscheidene aanzienlijke verkoopers waren. Wij hadden eene zeer onbeduidende beurs; de prijzen der Hollandsche fondsen hebben zich wederom iets verbeterd, doordien verscheidene ongedekte posten moesten ingekocht worden.

2½ pCt. 48½, ½, ½, ½ a ½; 5 pCt. 92½, ½, ½, ½ a ½ met eenige omzetting. Restanten 1½; kansbiljetten 21½ a ½; sijndicaat 85½ a ½.

In Russische en Spaansche fondsen niets van belang omgezet en de prijzen zoo als gisteren.

Van Duitche fondsen waren enige weinige verkoopers a 91½, ½, ½ pCt., en hebben zich de prijzen derzelve iets slaanwer dan gisteren gesteld.

Voor Zuid-Amerikaansche fondsen was vraag. Nieuws was niets ter beurs bekend; ook zijn geene nadere berigten van Engeland ontvangen.

Effecten-Societait van den 22sten September.

Er was heden hoegenaamd geen handel.

Zeer kleine posten 2½ zijn a 48½ en 5 pCt. a 92½ gedaan, kansbiljetten 21½ a ½; perpetuelen 5 pCt. 65½ a ½.

Van Duitschland komen ook heden slaanwre koersen voornamelijk van Weenen, veroorzaakt door verontrustende tijdingen uit Konstantinopel.

Van Londen niets nieuws; van Woensdag is hoegenaamd geene variatie in de prijzen der fondsen.

Mengelwerk.

Spoorweg van Havre naar Bazel.

1ste ARTIKEL.

Het *Algemeen Handelsblad* van 4 en 5 September i. l. bevat een vertoog, waarvan het onderwerp voor onzen handel van het hoogste belang is: of de behandeling rigtig zij, is eene andere vraag. Het is daarom, dat wij onzen lezers nederig verzoeken, dat stuk nog eens in handen te nemen, en met ons door te loopen, of liever te ontleen, om te zien, hoe deszelfs samenstelling is.

Er wordt gesproken van een' geprojecteerden spoorweg tusschen *Manheim* en *Bazel*, als zeer nuttig (zoo als een Duitsch blad zegt,) in verband met de stoomvaart tusschen *Manheim* en *Keulen*, en eenen ijzeren weg van *Keulen* naar *Antwerpen*. — Men zou zeggen, dat dit op zich zelve nóg al stof tot overweging zou geven: maar — het blijft daarbij; geen woord verder van dat plan. Daar, intusschen, de schrijver in het *Handelsblad* op honderde plaatsen gewoon is zijne lezers te berigten, dat hij op het punt, hetwelk hij slechts-aanroert, nader zal terug komen, en toch zelden zijn woord houdt, is het ons geoorloofd te gissen, dat hij nu wel degelijk hier op zal terug komen, omdat hij het niet belooft; wij zullen zien!

Vervolgens, wordt van een ander plan gesproken; (ook al in een Duitsch blad aanbevolen) namelijk, van een' spoorweg van *Havre* naar *Bazel*, hetwelk de voorkeur zou verdienen boven het vorige. Daarop volgen deze woorden: *ex ungue leonem!* dat zeker al een zeer geleerd aanzien geeft aan het *Handelsblad*, maar voor ons, kooplieden, verloren is. Waarom zoo met ons den gek gestoken?

Eindelijk komt het vertoog, over dit laatste artikel; maar de schrijver wil het niet nagaan: hij zal slechts stilstaan bij den grond, waarop het rust. Nu staat hij dan ook vijf dicht-gedrukte kolommen lang stil: zoodat wij hem op ons gemak kunnen beschouwen.

De grond, zegt hij, waarop de aanbeveling van een' spoorweg van *Havre* naar *Bazel* rust, is gelegen in de moeilijkheid en langzaamheid van het vervoer der goederen door *Holland* en langs den *Rijn*. Eensklaps volgt er eene geweldige tirade tegen den *spoed*: dat ding is, zegt hij, allernoodlottigst en bederft allen! zoo is de *tijdgeest*, (d. i. de geest des tijds,) en de omwentelings-geest! — Die geheele uitweiding is zeer fraai, maar niet nieuw: Met de stukken zelve zonder wij dit, op het oogenblik, niet kunnen aanwijzen; maar wij herinneren ons toch eene diergelijke declamatie gelezen te hebben, ten tijde, dat men in *Holland*, ik weet niet meer bij welke trekvaart, een paard voor de trek-schuit zette, in plaats van een jongen.

Wij dachten na ten minste met dien grond bekend te zijn; maar neen! Een weinig verder zegt de schrijver, dat de *ware grond* aldus pas kan verklaard worden; en dat die ontwerpen niets anders bedoelen, dan de oude handelsbetrekkingen met *Nederland* te verbreken. Hierop een tusschenspel van *Afrika*, en het liberalismus, dat wij zoo vrij zullen zijn van over te stappen, om er nooit meer op terug te komen. En zoo ver duren de kwinklagen: waarop dan eindelijk eene ernstige behandeling volgt. Zij is deze:

« Het is onwaar, dat *Londen*, *Rotterdam* en *Antwerpen*, bij uitsluiting, *Duitschland*, *Oppe-Italie* en *Zwitserland* voorzien van koloniale goederen, enz.» — Toegestaan. — « Maar al ware dit zoo, zou het niet oneigenaardig zijn: want *Engeland* en *Holland* bezitten uitgestrekte koloniën.» — Hier bevalt ons het *want* niet. De kooplieden in *Duitschland* bekreunen er zich, natuurlijk, zeer weinig om, wie die koloniën bezit: maar vragen, op welke markt- en stapelplaats kunnen wij die goederen best inslaan, wat den prijs betreft, de koop-conditien, den afstand tot ons, en het gereede vervoer; en hier geldt juist hetzelfde, dat hij een weinig verder van de verbruiker zegt.

Hierop volgt wederom iets over den *spoed*, waaruit ons blijkt, dat de schrijver het toch zoo erg niet gemeend had: want nu veroordeelt hij niet allen, maar alleen den *overdreven* spoed. Dat komt al wat bij!

De *Duitsche* dagbladschrijver had veel te zeggen op de *Rijnvaart*, (waaronder voorzeker meenige domheid) en zeide, dat het goederen-transport uit *Holland* naar *Keulen*, en verder over *Maintz* naar *Bazel*, aan tijd niet minder dan van één tot twee maanden kost, en de kosten 200 francs beloopten. Hiertegen trekt onze schrijver te veld, en gelooft lo-niet, dat de kosten zoo hoog zijn (want het schijnt hem nog te ontbreken aan opgaven) terwijl, 2o. gezegd wordt, dat, wegens de stoom-sleepdienst, door onze regering ingesteld, de vaart tot *Lobitz* zeer bekort is, en dat die van *Emmerik* tot *Keulen* slechts van 6 à 7 dagen is, zoo als van *Keulen* tot *Maintz* van 6 dagen. Volgens onze correspondentie met *Bazel*, is het gestelde van den *Duitschen* dagbladschrijver niet zoo geheel mis, vooral wat den tijd betreft. En wegens de vaart van hier op *Keulen* en *Maintz* verwijzen wij onze lezers naar de eenige openbare berigten, die nu en dan te vinden zijn in de gewone *Amsterdamsche Courant*, onder de zeetijdingen; waaruit, meenen wij, blijkt, dat de schrijver van het *Handelsblad* vast het kortste tijdsbestek genomen heeft.

Het artikel van den *Duitscher*, zegt het *Handelsblad*, is vol onnaauwkeurigheden: want hij verzwijgt de stoom-sleepdienst, en de geheele stoomvaart op den *Rijn*. Wij voor ons zien niet in, waarom deze dingen zouden vermeld worden, wanneer het te doen is, om de kosten en den tijd van *gewoon* transport te berekenen; want het spreekt van zelf, dat het transport per stoomvaart oneindig kostbaarder moet zijn. Maar het is eene zeer gebrekkige wederlegging, wanneer het *Handelsblad* niet verder met zijne narekening komt, dan tot *Maintz*.

Eindelijk wordt over de zaak zelve gesproken: « In het voordeel van den spoorweg tusschen *Havre* en *Bazel*, kan niets worden aangevoerd, dan de spoed; want de opgaaf der waarschijnlijkste kosten, die beneden die van het *Rijn-transport* zouden zijn, wordt door niets ge-waarborgd.» Daarbij maakt de schrijver de aanmerking, dat het vervoer van 1000 Ned. ponden, van *Havre* naar *Bazel*, in 4 of 2 dagen, tot niets zou dienen; dat de handel niet met zulke kleinigheden gedreven wordt; en, dat, wanneer men aanam, dat er dagelijks meerdere dainzende ponden worden aangevoerd, die aanvoer is groot zou zijn. Het is mogelijk, dat wij ons bedriegen; maar wij gelooven, dat, wanneer men 1000 Ned. ponden noemt, dit geschiedt bij wijze van tarief of maastaf, niet om te zeggen dat het daarbij blijven moet. Intusschen is de aantekening (3) zeer juist, dat de mogelijkheid, om meer dan het noodige te vervoeren, aan den weg geene eigenlijke verdiensten bijzet; maar de schrijver bedenkt niet, dat dit zelfde van de *Rijnvaart* kan gezegd worden: zoodat die geheele aantekening wel kon achterwege blijven. De vraag voor den *Duitscher* is alleen deze: hoeveel goederen- vervoer, en dus hoeveel inkomsten, zal de spoorweg tusschen *Havre* en *Bazel* noodig hebben, tot zoodanig tarief als de concurrentie voordeelig maakt, om zijne kosten te dekken?

« Het is, » zegt de schrijver verder, « voor den handel voldoende, dat er een regelmatige aanvoer plaats hebbe:» waarin dan wordt opgemerkt, dat er voor *Duitschland*, *Zwitserland* en *Italië* niet één enkele reden bestaat, om den *Rijn* te verlaten. Hierop hebben wij het volgende aan te merken: 1o. De handel verlangt, behalve regelmatigheid, ook spoed en onkostbaarheid: alles, zonder benadeeling van het transport. 2o. Er zijn meerdere graden van regelmatigheid: één is in 't jaar, is zeker regelmatig: maar bepaald wekelijks of dagelijks, zonder aansien van seizoen, is nog regelmatig. 3o. Bestaat er wel degelijk reden voor *Duitschland* enz., om te gemoet te komen aan het oponthoud van het *Rijn- vervoer*; maar is er ook geen nood, dat die spoorweg óf zal ondernomen, óf, daargesteld zijnde, zal gebruikt worden, tenzij de handel in regelmatigheid, spoed en onkostbaarheid daarmede gediend is.

Het overige van des schrijvers artikel is aandoenlijk: en wanneer de *Bazelaars* dat alles lezen, over de oude betrekkingen, door de natuur zelve aangewezen, tusschen *Holland* en hen, dan moet hun het hart breken, als zij niet van steen zijn. Maar hij spreekt niet tot de *Bazelaars*; hij wil slechts de aandacht van den *Nederlandschen handel* op dat punt vestigen. Maar, wat kan de *Nederl. handel* daaraan doen? voorzeker niets, in den zin des schrijvers: en men zal zich elders zeer weinig storen aan zijne jeremiaden, wanneer er voordeel te behalen is, door het bezigen van eenen anderen weg, dan de *Rijnvaart*.

Geheel verkeerd is het gestelde, dat *Frankrijk* zich door kunstmidde-len eerst moet verschaffen, hetgeen aan *Holland* door de natuur geschonken is. Of is de vaste grond, waarover men per as goederen vervoert, geen geschenk van de natuur? en is het invellieren van dien grond, en het doelmatig bevoeren, wel iets meer dan verbetering? Of, is stoom- vaart en stoom-sleepdienst, geene kunst?

De schrijver kan niet toegeven, dat de *Rijn*, met ééne pennestreek voor overbodig worde verklaard. Evenwel heeft hij zulks reeds gedeeltelijk gedaan, door te erkennen, dat *Hamburg* en *Bremen*, en zelfs *Frankrijk*, mede voorzien in de behoeften van *Duitschland* en *Zwitserland*. Dit is gebeurd sedert eenen geruimen tijd: waarom zouden wij niet verder verdrongen kunnen worden?

Ten slotte zijn eenige algemeene gedachten, met eene verwensching van het karakter van den tegenwoordigen tijd. Hij is niet tegen alle nieuwigheden (dit is natuurlijk, bij de *nieuwe Amsterdamsche Courant*) hij zegt: « dat alles neêrkomt op belangzucht, en dat daaraan de vorderingen in kunsten en wetenschappen worden dienstbaar gemaakt; al hetwelk zeer verkeerd is.» Naar onze berekening en ondervinding, vallen handel en industrie geheel weg, wanneer men geene belangzucht aanneemt: en zouden wij vele kunsten en wetenschappen kunnen missen, wanneer de vorderingen in dezelve niet wierden gebezigt tot ons gerief en vermeerdering van gemak en welvaart. In dit alles is niets dwazer, dan zich te willen verzetten tegen den natuurlijken gang van 's menschen vernuft, en niets ongerijmder dan in kwestien van belang een juste milieu te willen uitdenken. Wij benijden den schrijver zijne zeer eenzijdige manier van beschouwen niet; maar zullen in een volgend artikel aan onze lezers de gedachten mededeelen, die het bovenbedoelde plan van communicatie tusschen *Havre* en *Bazel* bij ons heeft doen opkomen.

(Vervolg en slot nader.)

Brokken uit het Dagboek van den Oude van het Meer.

VARIA.

Dat *NAPOLEON* een genie geweest is; een man, op wien de latere eeuwen nog met verbazing zullen staren, zal niemand loochenen, evenmin

als dat hij (dank zij den gekroonden personaadjen, die zijne Europeesche nalatenschap verdedigen), niet meer zoo diep veracht wordt als in vroeger jaren. Dat echter sommige dolzinnig met hem *dweepen*, hebben vele geschriften der laatste tijden bewezen. Niemand echter doet dit sterker dan zekere H. HEYNE, van *Dusseldorp*, die in de, wel zonderlinge doch geenszins van geest onthloote *herinneringen uit zijne reize*, die hij in het licht heeft gegeven, ergens zegt:

«Niets schokt mij geweldiger, dan te zien, dat ARTHUR WELLINGTON langzamerhand zoo onsterfelijk wordt als NAPOLEON BONAPARTE. — WELLINGTON en NAPOLEON! Maar de naam van PONTIUS PILATUS staat immers wel naast dien van de Zaligmaker? WELLINGTON en NAPOLEON! Het is inderdaad onbegrijpelijk, hoe de menschelijke geest ze heeft kunnen vereenigen; nimmer toch bestond er grooter tegenstelling, zelfs in de nederlijke gedaante. WELLINGTON, dat demme nachtgedrogt, met eene yerlepte ziel in een gemaakt ligchaam; WELLINGTON met den glimlach eens botteriks op het het ijskoude gelaat; WELLINGTON aan de zijde van NAPOLEON, dat levend afbeeldsel der Godheid!»

Wij laten deze uitdrukkingen voor rekening van den schrijver, die een dergelyk verstandig verstandig vanden ook bij hem de volgende, meermalen elders medegedeelde anekdote, die HEYNE zegt, dat hem in persoon wedervaren is te *Londen*, bij gelegenheid, dat hij een schip bezocht, dat uit *Bengalen* was aangekomen. Terwijl hij de Indostansche equipage met nieuwsgierige blikken gadesloeg, wilde hij aan die vreemdelingen, wier taal hij niet verstond en die ook hem verwonderd aanstaarden, te kennen geven, dat hij hun toegesproken was; te dien einde reikte hij hun de hand ter begroeting, onder het miduitspreken van den naam van MAHOMED, hetgeen deze lieden blijkbaar welgevallig was, terwijl zij, om zulks te beantwoorden, de armen eerbiedig over de borst kruisten en uitsiepen: BONAPARTE! — Ziedaar den invloed van een' roemrijken naam!

MACHIAVEL schrijft in zijn bekend werk: *de Vorst*, dat in 1515 in het licht verscheen:

«Als het noodzakelijk was, dat de Israëlieten in Egyptische slavernij inchtieden om de waarde van mozes te leeren kennen; dat de Perzen door de Meden onderdrukt werden, om dan moed van orvus te kunnen beoordeelen, en dat de Atheniëzers moesten ondolen en ontdwalen om de wijsheid van alexis goed te waarden: — was het ook, om al de uitgestrektheid van den Italiaanschen geest te kennen, noodzakelijk, dat *Italië* zoo ellendig werd als het thans is; dat het erger mishandeld werd dan de Perzen; meer verstrooid dan de Atheniëzers; dat het hoofd noch wetten bezat, en veracht, verscheurd en geplanderd, onder het juk van vreemdelingen moest verzuchten.»

Wij bevelen deze regels aan de gezanten der groote mogendheden ter nalezing aan. Misschien zouden dezelve in een der protocollen over de Italiaansche aangelegenheden voegzaam kunnen worden ingelascht, om de weldadige strekking van de aldaar intervenierende non-interveniëre der Franschen te beter te doen uitkomen.

Mijne geliefde Echtgenoot, **A. B. W. DIBBETS**, beviel heden voorspoedig van eenen welgeschapen zoon.

ARNHEM, den 19den September 1833. **J. HAMMING, JR.** *1ste Luit. 5de Afd. Infanterie.*

Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene dochter, **ZAR GOOR**, geliefde Echtgenoot van

ARNHEM, den 23den September 1833. **G. J. DIBBETS.**

Heden overleed, in het 32den jaar, onze teergergeliefde dochter, **G. E. T. R. O. P. A. N. N. A. R. I. A.**, tot bittere droefheid van ons en bijzonder van hare eenig overgeblevene Zuster, met welke zij te zamen woonde, en wier raad en troost zij was.

WAGENINGEN, den 19den September, 1833. **F. J. BEEK.**
J. W. BEEK.
Geb. ERPENBEEK.

DEPARTEMENT VAN OORLOG.
R Y K S S T O E T E R Y

B O R C U L O.

De **KOLONEL-DIRECTEUR** van opgemelde **STOETERY** is, ingevolge autorisatie van genoemd Departement, van den 15den September 1833, No. 44 voornemens, op Donderdag den 3den October aanstaande, des voormiddags ten 10½ ure, ten huize van den Kastelein **A. M. A. R. T. E. N. S.**, te **Borculo**, in het openbaar te doen verkoopen: **TWEE SPRINGHENGSTEN**, nog zeer geschikt tot den voortteelt, en **TWEE MERRIEN** van middelbaren ouderdom, voor den Landbouw allezins bruikbaar, alsmede eenig **OUDE P. A. R. D. E. N. T. U. I. G.** en **S. T. A. L. G. E. R. E. E. D. S. C. H. A. P. P. E. N.**, alles vóór en op den Verkoopdag te zien.

Een HUIS-BEDIENDE; *Nederlander* van geboorte; niet jonger dan dertig jaar; van de Protestantsche Godsdienst; *Fransch* en *Duitsch*, of ten minste een van beide talen sprekende; de vereischte bekwaamheden bezittende om Tafel te bedienen; het bestuur over den Wijnkelder behoorlijk kunnende waarnemen, en van goede Getuigschriften, zoo wegens trouw en eerlijkheid, als heeleidheid en goed humeur voorzien zijnde, kan zich, ter luidienst-treding op primo November eerstkomende, met franko-brieven, onder de letter **K.**, of in persoon, aanmelden ter Boek- en Courantdrukkerij van **C. A. T. H. I. E. M. E.** te *Arnhem*.

DE DOOD, een gids ter Zaligheid. Dichtstukje, voor den tegenwoordigen tijd, wordt heden, ten voordeele van huisgezinnen, door de heerschende ziele- en behaefte omstandigheden gedrukt, uitgegeven bij **J. G. MEYER**, te *Arnhem*, en is alom verkrijgbaar gesteld bij de voornaamste Boekhandelaars in *Nederland*.

BELANGRYK BERIGT.

De Ondergeteekende heeft het genoegen langs dezen weg aan het geëerde Publiek kennis te maken, dat hij, eigenaar zijnde van het **D. U. I. T. S. C. H. - F. R. A. N. S. C. H. E. W. O. O. R. D. E. N. B. O. E. K.**, door **S. J. M. VAN MOOCK**, vroeger uitgegeven bij wijlen zijnen Vader, den Heer **H. C. A. T. H. I. E. M. E.**, te *Zulphen*, met het drukken van het 2de deel daarvan, bevattende het *Nederduitsch-Fransche* gesels, zoo ver gevorderd is, dat hij in het laatst der volgende maand het eerste stuk van dat deel denkt te kunnen uitgeven. Ten einde nu de verzending van dit zoo algemeen gezochte en sinds zoo langen tijd verwachte *Woordenboek* geregeld en spoedig te kunnen doen, verzoekt hij de Heeren Bezitters van hetzelfde, om dierzelver Bestellingen, voor 15 October aanstaande, te willen opgeven bij hunne respectieve Boekverkoopers; zullende de Ondergeteekende zich dan bevljjigen, om hun dat eerste stuk spoedig en op eene min kostbare wijze te doen toekomen.

Arnhem, den 12den September 1833.

C. A. THIEME.

Voorts is bij bovengenoemden uitgegeven en alom verzonden:

Oordeel niet voor het tijd is; dus weet of wacht. Een geschiedkundig overzicht der jaren 1830 en 1831, in Romantischen vorm, gr. 8vo. f 2 —

Dan nog zijn in den loop van dit jaar bij hem de volgende werken herdrukt:

- I. Döring, Vertalingsproeven voor gevorderde leedigen in de Latijnsche taal; 1ste deel, 2de druk, op nieuw nagezien door **J. BOSCH**, gr. 8vo. f 1-40.
 - II. Gedachten over onderwerpen, het lager onderwijs betreffende, door **J. VAN DRIEL** en **P. K. GÖRLITZ**; 2de verbeterde en vermeerderde druk, gr. 8vo. f 1 —
 - III. Sammlung auserlesener Geschichten und Erzählungen, zum Nutzen und Vergnügen derer, welche die Deutsche Sprache erlernen wollen; kl. 8vo, 5te Auflage f — 75.
- Ten behoeve van het hooger en lager Onderwijs worden met succes gedebiteerd:*
- I. DORN SEIFFEN, verkorte Latijnsche Spraakkunst voor de scholen f — 90.
 - II. Euripides Andromaché, cum notis **J. LENTING** — 90.
 - III. H. FRIESEMAN, Nieuw Nederduitsch-Latijnsch Woordenboek — 7 —
 - IV. JACOBS en DÖRING, Latijnsch Leesboek, ter dienste der Nederlandsche Jeugd bewerkt door **G. LEEN**, 1ste, 2de en 5de deel, f 3-05.
 - V. **J. P. JUNST**, Lexicon Latino-Belgicum — 6-40.
 - VI. SREIJERS, Grieksche Schoolbibliotheek, 1ste en 2de stukje — 1-10.
 - VII. Beknopte geschiedenis der voornaamste Landen en Volken der Wereld, 3 stukjes, 2de druk f — 50.
 - VIII. Belangrijke Verhalen uit de Algemeene Geschiedenis, 2 stukjes, nieuwe druk f — 40.
 - IX. **J. VAN BEMMELN**, Nieuw vermakelijk Nederduitsch-Spel- en Leesboek f — 20.
 - X. BOMHOFF, Geslachtlijst der Nederlandsche zellandige Naamwoorden, 2de druk f — 25.
 - XI. BRAAKENBURG, Levensketten van voornaame Nederlandsche Vrouwen — 20.
 - XII. **B. CRAMER**, Nieuw verbeterde Geldersche Trap der Jeugd — 25.
 - XIII. **P. K. GÖRLITZ**, Praktisch Rekenboek voor de Scholen; 3 stukjes, en antwoorden op hetzelfde, ook 3 stukjes f 1 —
 - XIV. **W. VAN DEN HONARD**, Nieuwe Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden, zonder namen, voor Schoolgebruik, met eene afzonderlijke Naamlijst f — 70.
 - XV. **A. B. VAN MEERTEN**, geb. SCHILPEROORT, Premier Vocabulaire Hollandais et Français, pour l'enfance f — 30.
 - XVI. Idem, Suite du premier Vocabulaire, etc. — 40.
 - XVII. **P. MEESTERS**, Aanleiding tot het ontieden der Nederlandsche taal — 20.
 - XVIII. **VAN MOOCK**, Dictionnaire Français-Hollandais — 10-90.
 - XIX. NIEUWOLD, het leven van Jesus, voor kinderen van 8-12 jaar, 4de druk — 20.
 - XX. Over de *Wetwoorden* der Fransche taal en dierzelver vervoeging — 15.
 - XXI. **W. C. TURN**, algemeen Leesboek en ordelijk Onderwijs voor de eerste behoeft der kinderen in hunne onderscheidene omstandigheden en betrekkingen f — 25.
 - XXII. Idem, vervolg op hetzelfde — 25.
 - XXIII. *Vaderlandsche Geschiedenis* in 52 lessen, voor de Nederlandsche Jeugd en Scholen, 8ste druk f — 30.
 - XXIV. **WILLEMSEN**, de Duitse Kindervriend in een' Hollandschen versnaperd, 3 stukjes; nieuwe druk f — 70.
 - XXV. *V. W. R. K.*, nieuwe handleiding tot de Aardrijkskunde, 3 deelen met 2 kaarten f 12-00.
 - XXVI. Idem, nieuwe Kaart van het koninkrijk der Nederlanden. — 1-40.
 - XXVII. **A. ZACHARIA**, Geschiedenis der Grieken, 2 stukjes, 2de druk — 40.